

Rapport: Småfe gir 18 milliardar kroner i ringverknader

Nationen - 14. mar Forfatter: Bjarne Bekkeheien Aase

Sauer og geiter sysselset 10.000 årsverk og gir 18 milliardar kroner i ringverknader, ifølgje rapport. Forskar avviser påstandar om sentralisering eller at kraftfôr har erstatta beiting. På årsmøtet i Norsk Sau og Geit onsdag legg AgriAnalyse fram rapporten «Småfenæringen - største sektoren i norsk jordbruk».

I rapporten kjem det fram at sauer og geiter sysselset totalt 10.400 årsverk her i landet, der 8700 av årsverka er på sauebruk. Årsverka er spreidd over heile landet der 420 av landets 429 kommunar har sauebruk.

Totale ringverknader av næringa er rekna til 18,2 milliardar kroner. Om ein tek med kjøp av varer og tenester bidreg næringa til ei samla sysselsetting på rundt 17.000 årsverk, ifølgje Christian Anton Smedshaug. Han er medforfattar av rapporten og dagleg leiar i AgriAnalyse.

- Småfenæringa bidreg til stor verdiskaping i Bygde-Norge og er ei av dei viktigaste distriktsnæringane vi har. I ei tid når vi skal omstille økonomien og styrke Fastlands-Norge, så er småfenæringa viktig, seier Smedshaug, som viser til at Norge i fjor hadde eit handelsunderskot på 243 milliardar kroner når ein held oljenæringa utanom.

«I ei tid når vi skal omstille økonomien og styrke fastlands-Norge, så er småfenæringa viktig»

Christian Anton Smedshaug, dagleg leiar i AgriAnalyse

- Held ein tredel av landet i hevd

Verdiskapinga i småfenæringa målt i bruttonasjonalprodukt (BNP) er ifølgje rapporten på fem milliardar kroner. Smedshaug forklarar det som verdiskaping trekt frå kostnader til kjøp av innsatsfaktorar som arbeid eller til dømes kraftfôr.

Statens kjøp av tenester frå småfenæringa, eller samla støttesum, er ifølgje rapporten på 3,2 milliardar kroner medan marknadsinntektene er på 1,9 milliardar kroner. Smedshaug viser til at samfunnet får tilbake fellesgoder i form av alt frå levande bygder og kulturlandskap til biologisk mangfald og matvaretryggleik.

- Ved å sleppe sauer og geiter på utmarksbeite held småfenæringa i hevd rundt ein tredel av det totale arealet her i landet. I tillegg nyttar småfenæringa 27 prosent av det dyrka arealet til grovfôr, seier Smedshaug, som seier næringa dermed spelar ei avgjerande rolle for kulturlandskapet og det biologiske mangfaldet her i landet.

Avviser sentralisering og kraftførsauer

Smedshaug seier tala i rapporten slår ihel fleire mytar, som påstandar om at næringa blir stadig meir sentralisert og at kraftfôr erstattar beiting.

- I makrotala er det ingenting som tyder på at kraftfôr har erstatta bruk av beite. Ingenting tyder på at sauene yt meir og beiter mindre. I snitt har avdråtten i kilo frå kvar sau vore ganske stabil sidan tusenårsskiftet og samla fôropptak frå utmarksbeite har vore ganske stabil sidan 30-talet, seier Smedshaug.

Han viser også til at 85 prosent av sauene var på utmarksbeite i 2017 og at det totale talet sauer på utmarksbeite er på same nivå som på slutten av 90-talet.

- Ingenting tyder på at bruken av utmarksbeite er svekka. Det er stimulert ytterlegare til utmarksbeiting og sidan 2012 har talet på sauer slept på utmarksbeite auka, seier Smedshaug, som seier sauen framleis i stor grad er eit utmarksdyr.

Avviser: Christian Anton Smedshaug, dagleg leiar i AgriAnalyse, avviser at sauenæringa har blitt sentralisert eller at kraftfôr har erstatta bruken av beite. Foto: Bjarne Bekkeheien Aase

- Kva med påstandar om at næringa blir meir sentralisert?

- Ut frå tala kan ein ikkje påstå at det skjer ei sentralisering. Sidan 1947 har det blitt færre sauer i alle fylke utanom Oppland, og Hedmark er fylket med minst nedgang. Av dei nær 2,5 millionar sauene her i landet er det berre vel to prosent som har tilhald på gardsbruk i fylka rundt Oslo-fjorden. Om det har skjedd ein vekst der dei siste åra, så har det skjedd frå eit veldig lågt nivå, seier Smedshaug.

- Men sauetalet har auka i Rogaland dei siste åra?

- Det har ikkje vi sett på, men mykje av sauen i Rogaland er i distriktsområda. Eg meiner det ikkje er grunnlag for å seie at det har skjedd ei sentralisering av næringa, seier Smedshaug.

Image-text:

Ringverknader: Sauenæringa bidreg også til å oppretthalde kulturlandskapet og til andre fellesgoder som biologisk mangfald, ifølgje ein rapport som blir lagt fram onsdag. Her frå øya Ombo i Rogaland i slutten av november i fjor. Foto: Bjarne Bekkeheien Aase

Extra-info:

Fakta

Småfenæringa

14.718 bønder dreiv med sauer og 1268 hadde geiter i juli 2016, noko som utgjer 39 % av alle bønder. Sidan 2013 har det blitt over 200 fleire sauebønder medan talet på geitebønder har vore nokså stabilt.

I 2016 gav produksjonen salsinntekter på 1164 mill. kr for kjøtt, 143 mill. kr for ull, 121 mill. kr for geitemjølke og næringa hadde vel ein halv mrd. i andre inntekter. Statens kjøp av tenester (budsjettstøtta) var på 3224 mill. kr.

Samla ringverknader frå næringa er på 18,2 mrd. kr og BNP-bidraget er på 5 mrd. kr. Næringa sysselset 10.400 årsverk, eller rundt 17.000 årsverk medrekna kjøp av varer og tenester.

Kjelde: «Småfenæringen - største sektoren i norsk jordbruk» frå AgriAnalyse

© Nationen - Login

Alle artikler er beskyttet av lov om opphavsrett til åndsverk. Artikler må ikke videreformidles utenfor egen organisasjon uten godkjenning fra Retriever eller den enkelte utgiver.